

**Vlada Republike Slovenije
Ministrstvo za zdravje**

VOŽNJA POD VPLIVOM ALKOHOLA

(PROGRAM AKTIVNOSTI PREVENTIVNE AKCIJE)

10. december - 23. december 2006

1. UVOD

V skladu s programom aktivnosti državnih organov na področju varnosti v cestnem prometu v obdobju junij - december 2006, ki ga je sprejela Vlada RS na 74. seji, dne 18. maja 2006 bo od 10. do 23. decembra 2006 potekala akcija "**Vožnja pod vplivom alkohola**", ki jo koordinira Ministrstvo za zdravje. Za izvedbo akcije je pripravljen ustrezen načrt po enotni metodologiji, ki je bila sprejeta in predstavljena vsem članom na sestanku medresorske delovne skupine za pripravo nacionalnega programa varnosti v cestnem prometu.

V zadnjih letih je kar vsako tretjo prometno nesrečo s smrtnim izidom povzročil **alkoholizirani udeleženec v cestnem prometu**. Če upoštevamo le škodo zaradi smrtnih žrtev, smo imeli od leta 1991 do leta 2005 v prometnih nesrečah, v katerih je bil povzročitelj nesreče pod vplivom alkohola, 1.777 mrtvih ali za okoli 240 milijard tolarjev materialne škode oziroma okoli 16 milijard tolarjev na leto. Samo v preteklem letu je bil **alkohol** kot sovzrok prisoten v 3.174 (leto prej 3.896) prometnih nesrečah oziroma v 10,2 % (9,05 %). Med sovzroki se skupaj najpogosteje pojavljata prav hitrost in alkohol.

Ker gre za problematiko, ki je izrazito medsektorska (če želimo v kar največji meri doseči zastavljeni cilj), je bil načrt akcije predhodno usklajen med Ministrstvom za zdravje, Ministrstvom za notranje zadeve (Policijo) in Ministrstvom za promet, podrobnosti pa smo uskladili tudi na usklajevalnem sestanku ožje delovne skupine.

2. CILJ

Osnovni cilj akcije je torej **zmanjšati uporabo oziroma zlorabo alkohola v povezavi z varnostjo v cestnem prometu**, kar pomeni zlasti zmanjšati število vinjenih voznikov in s tem število prometnih nesreč, pri katerih je kot sekundarni dejavnik prisoten alkohol. Ker bo akcija potekala v kritičnem obdobju decembrskih praznovanj (predbožični oziroma prednovoletni čas), je še toliko bolj pomembno, da smo pri izvedbi te akcije dosledni in učinkoviti.

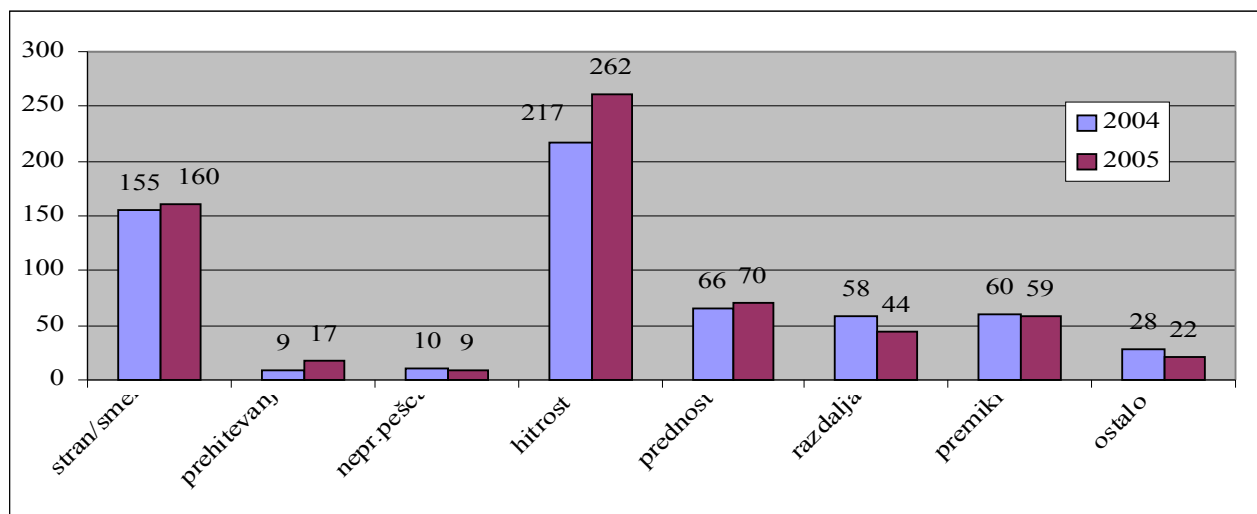
3. ANALIZA

Iz tabele št. 2. je razvidno, da se je število prometnih nesreč s smrtnim izidom in telesnimi poškodbami v primerjalnem obdobju povečalo za 22 oziroma za 18 %. Povečalo se je tudi število mrtvih (13 %), hudo telesno poškodovanih (18 %) in za 19 % število lahko telesno poškodovanih.

Tabela 1: Prometne nesreče in posledice v primerjanem obdobju (november-december)

	prometne nesreče		posledice		
	smrtni izid	telesna poškodba	mrtvi	hudo poškodovani	lahko poškodovani
2004	27	1.623	31	177	2.197
2005	33	1.923	35	209	2.609
indeks	122	118	113	118	119

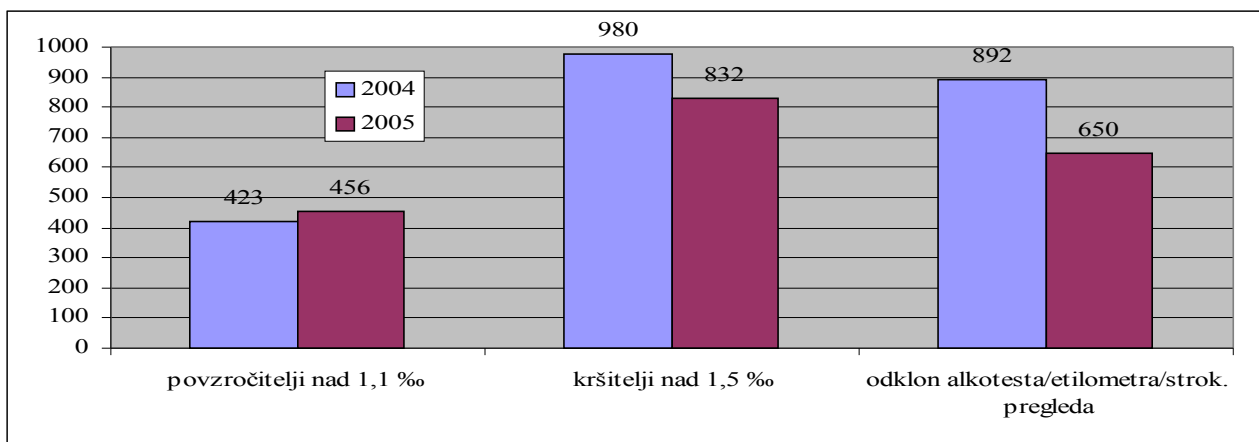
Graf 1: Najpogostejši vzroki prometnih nesreč s sovzrokom alkoholiziranosti (november-december)

Kot sovzrok se je alkohol v največji meri pojavil pri »stalnih vzrokih« prometnih nesreč. V primerjavi z enakim predhodnim obdobjem pa se je povečalo število predvsem pri:

- neprilagojeni hitrosti,
- nepravilni strani/smeri vožnje,
- neupoštevanju pravil o prednosti in
- nepravilnem prehitevanju.

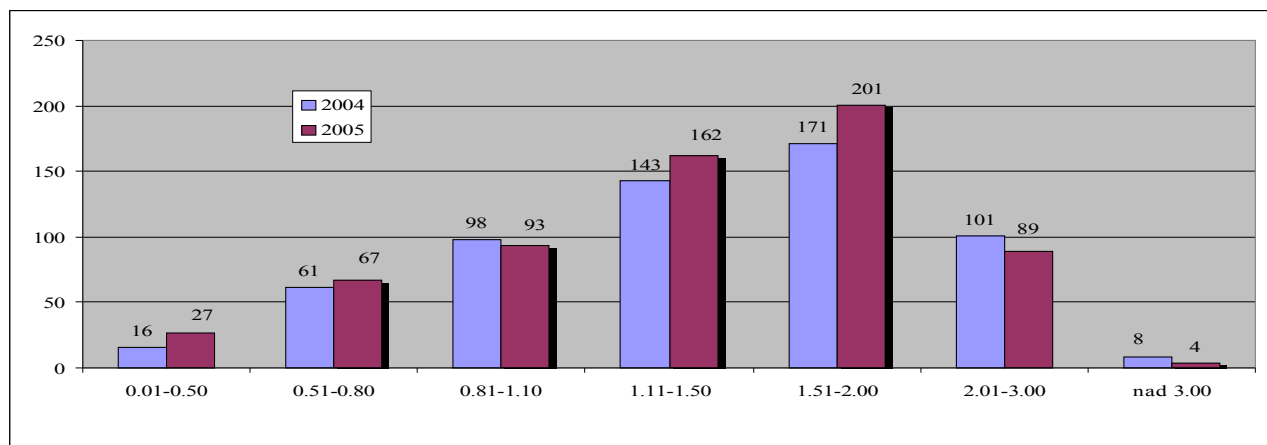
Graf 2: Število povzročiteljev prometnih nesreč (nad 1,1 ‰) in kršiteljev CPP (nad 1,5 ‰) in odklonjenih preizkusov z alkotestom ali strokovnih pregledov na alkohol v primerjanem obdobju

Število povzročiteljev prometnih nesreč, ki so imeli v organizmu nad 1,1 g/kg alkohola (0,52 mg/l v izdihanem zraku) se je povečalo, medtem ko se je število kršiteljev cestno prometnih predpisov, ki so imeli v organizmu nad 1,5 g/kg alkohola (0,71 mg/l v izdihanem zraku) zmanjšalo. Iz navedenega podatka izhaja, da je na slovenskih cestah večje število kršiteljev cestno prometnih predpisov ki vozijo z večjo koncentracijo alkohola v organizmu (med 1,1

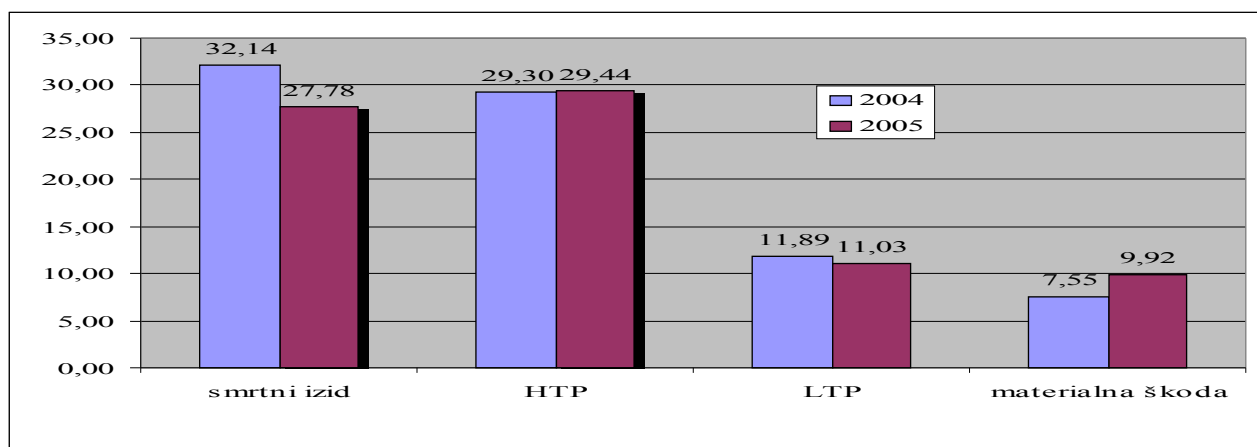
g/kg in 1,5 g/kg). Med ostalim se je zmanjšalo število tistih, ki so odrejen preizkus z alkotestom, etilometrom ali strokovni pregled za ugotavljanje alkoholiziranosti odklonili. Za vse navedene kršitve je poleg osnovnih sankcij predpisana tudi sankcija prenehanja veljavnosti vozniškega dovoljenja, kar pomeni, da v dveh mesecih približno 2.000 voznikom vozniško dovoljenje preneha veljati.

Graf 3: Koncentracija pri povzročiteljih

Podatki iz grafa št. 3 kažejo na to, da se na cestah v tem obdobju v večji meri pojavljajo vozniki, ki presegajo vrednost 1,1 g/kg alkohola in so ne glede na učinke alkohola prepričani v svoje sposobnosti. Ravno ta kategorija pa je razlog za večji delež alkoholiziranih povzročiteljev prometnih nesreč. Opozorilo, da alkohol na slovenskih cestah ni problem odvisnosti, temveč problem vsakdanjih voznikov in voznic, ki v smislu nedotakljivosti verjamejo v vase, tako ni odveč.

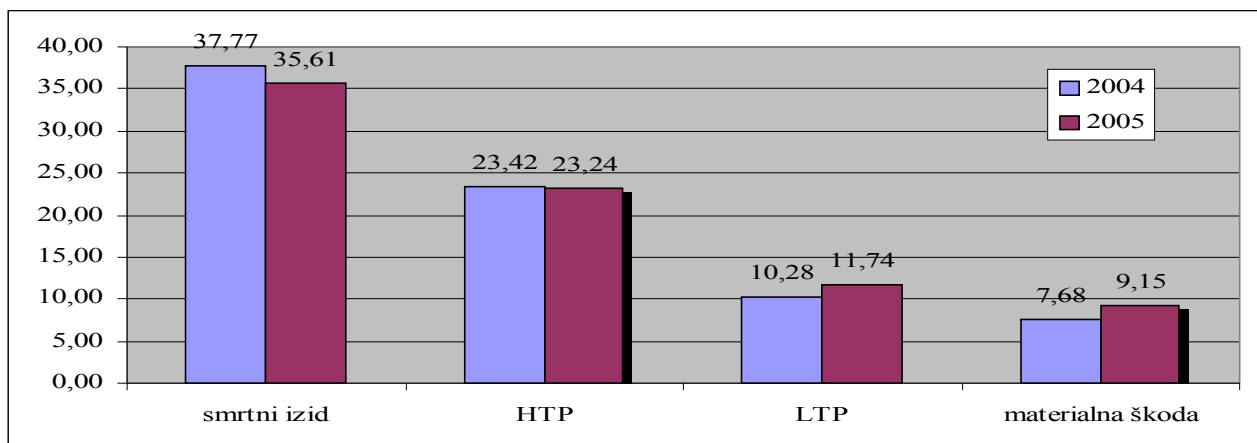
Graf 4: Delež alkoholiziranih povzročiteljev po kategoriji prometne nesreče (november, december)

Že ugotovljeno stanje o stopnjah alkoholiziranosti potrjujejo tudi deleži alkoholiziranih povzročiteljev prometnih nesreč. Delež alkoholiziranih povzročiteljev prometnih nesreč v primerjalnem obdobju je večji predvsem pri tistih prometnih nesrečah, kjer so posledice

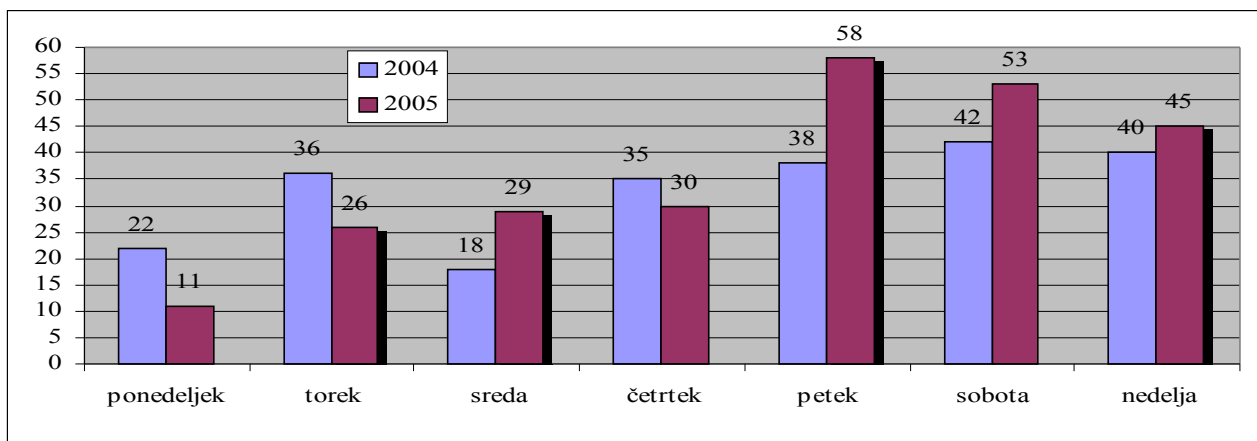
hujše (huda telesna poškodba), kar je nedvomno povezano z stopnjo alkoholiziranosti. Večji delež alkoholiziranih povzročiteljev pri prometnih nesrečah z materialno škodo, pa je verjetno posledica sistematičnega preizkušanja vseh neposrednih udeležencev v prometni nesreči.

Graf 5: Delež alkoholiziranih povzročiteljev po kategoriji prometne nesreče (ostalo obdobje¹)

Iz gornjega grafa (št. 5) je razvidno, da je delež alkoholiziranih povzročiteljev prometnih nesreč tekem ostalega obdobja (med 01.01 in 31.10.) približno enak kot v analiziranem obdobju. Odstopanja so pri prometnih nesrečah s smrtnim izidom, kjer je delež v analiziranem obdobju nekoliko večji, medtem ko je v analiziranem obdobju v porastu delež v prometnih nesrečah s hudo telesno poškodovanimi.

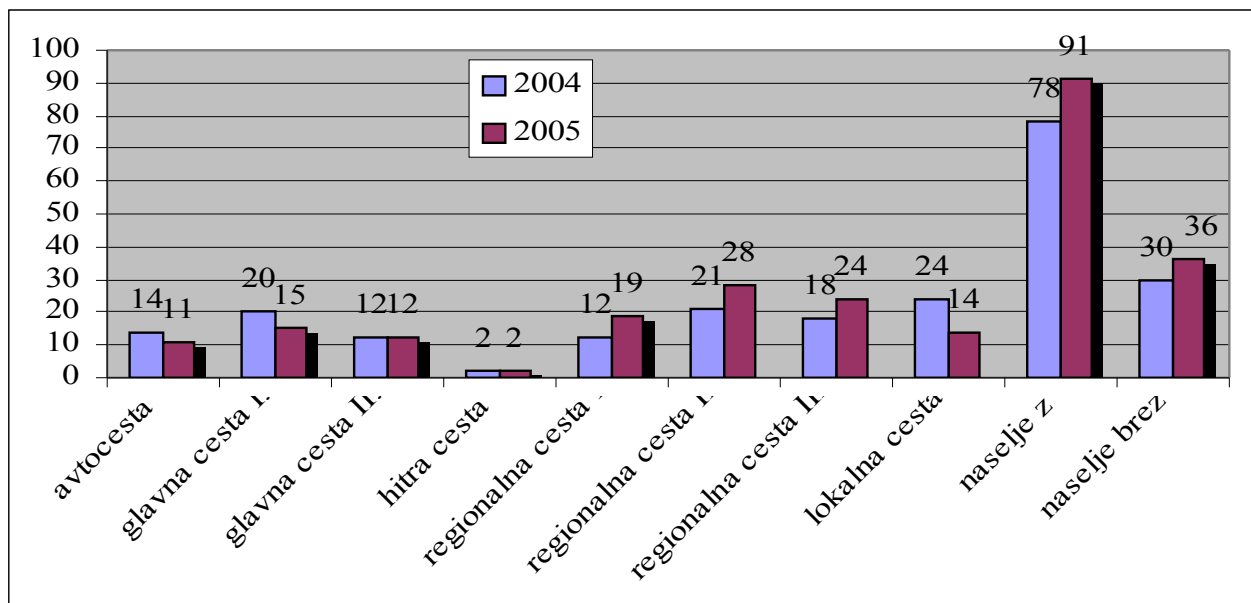
Graf 6: Alkohol v prometnih nesrečah (smrtni izid in telesne poškodbe) po dnevih v tednu

Kako so prometne nesreče pod vplivom alkohola porazdeljene preko tedna, je razvidno iz gornjega grafa. Ugotovimo lahko, da je najbolj problematičen vikend – v petek, soboto in nedeljo.

¹ Zajeto je obdobje med 01.01.2004 do 31.10.2004 in enako obdobje v letu 2005.

Graf 7: Alkohol v prometnih nesrečah (smrtni izid in telesne poškodbe) po vrsti ceste

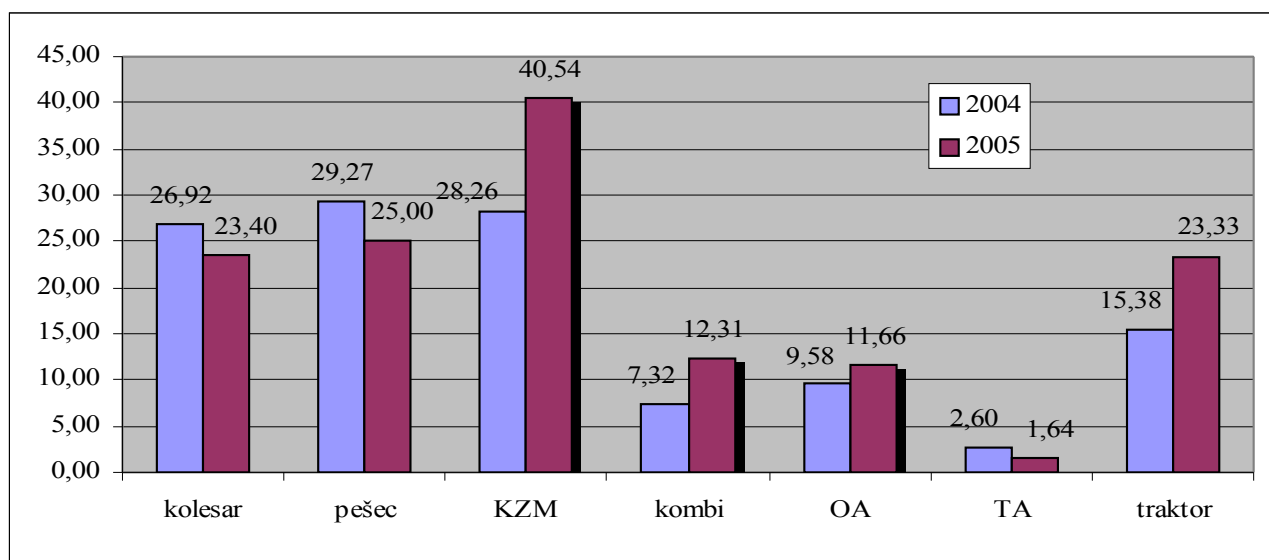

Stanje po vrsti ceste se bistveno ne spreminja. Največ prometnih nesreč s sovzrokom alkohol se zgodi v naseljih in v njihovi bližini (regionalne in lokalne povezave).

Glede na povzete ugotovitve iz grafov št. 9 in 10, lahko zaključimo, da bi večina naših aktivnosti morala biti usmerjena in izvedena:

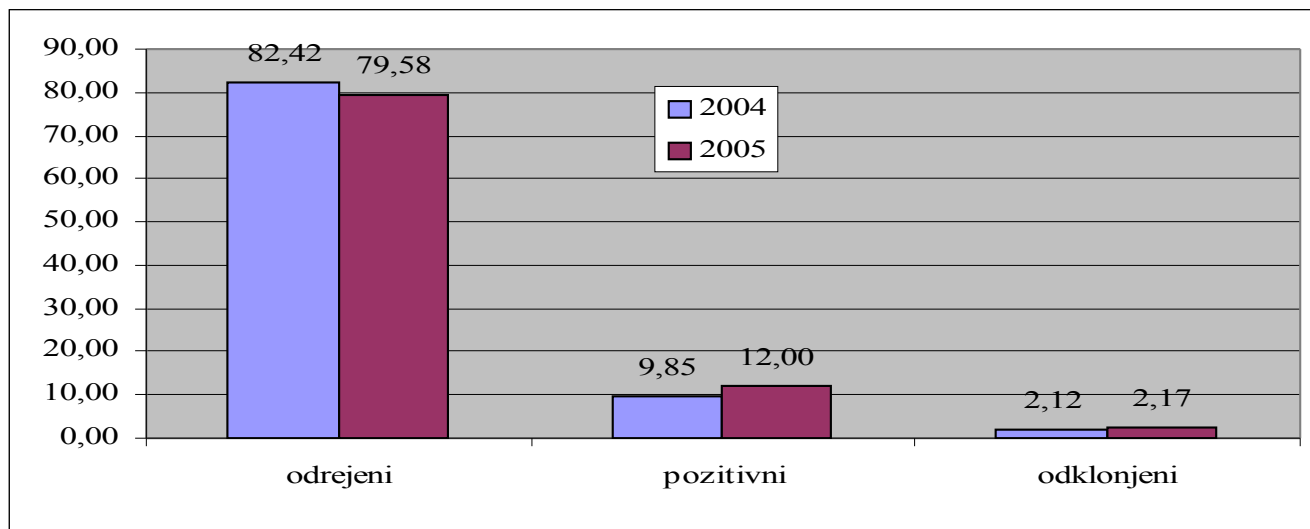
- po dnevni: v petkih in sobotah,
- po kraju: v naseljih in njihovi bližini, na regionalnih in lokalnih cestnih povezavah.

Graf 8: Delež alkoholiziranih povzročiteljev prometnih nesreč glede na svojstvo

Delež zajema alkoholizirane povzročitelje v isti skupini² (graf št. 8). Po množičnosti vsekakor izstopajo vozniki osebnih avtomobilov, vendar je v večjem porastu delež med vozniki koles z motorjem, kombiniranih vozil in traktoristi.

Graf 9: Delež odrejenih preizkusov alkoholiziranosti z alkotestom, etilometrov in strokovnih pregledov vsem povzročiteljem prometnih nesreč³

Delež odrejenih preizkusov se je v primerjanem obdobju ob udeležbi v prometni nesreči zmanjšal, kar je vsekakor vplivalo na to, da je delež pozitivnih alkotestov in strokovnih pregledov nekoliko večji (stopnja pričakovanja med vozniki, da bodo pri vožnji pod vplivom alkohola zaloteni, je namreč upadla).

² Npr: alkoholizirani povzročitelji vozniki OA/vsi povzročitelji vozniki OA.

³ V nadaljevanju delež pozitivnih rezultatov od vseh odrejenih preizkusov in strokovnih pregledov skupaj, ter delež odklonjenih od vseh odrejenih.

4. UKREPI

Zap. št.	VRSTA UKREPA	IZVAJALEC	ČAS IZVEDBE	KRAJ IZVEDBE	OPOMBA
1	Strokovni posvet o alkoholni politiki v Republiki Sloveniji	Ministrstvo za zdravje, IVZ	19.12.	IVZ, Ljubljana	Posvetu bo sledila tiskovna konferenca in sporočilo za javnost.
2	Nadzor nad spoštovanjem določb Zakona o omejevanju porabe alkohola	Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije	10.-23.12.	Kraj določi izvajalec	
3	Objava preventivnih spotov na TV v času akcije	Ministrstvo za zdravje	10.-23.12.	TV Slovenija	Ponovna večkratna objava obstoječih preventivnih spotov na TV
4	Poostren nadzor nad psihofizičnim stanjem voznikov	Ministrstvo za notranje zadeve, Policija	10.-23.12.	Območje RS	

6. ZAKLJUČEK

Menimo, da bo akcija **"Vožnja pod vplivom alkohola"** prispevala k zmanjšanemu številu vinjenih voznikov in s tem manjšemu številu prometnih nesreč, pri katerih se kot sekundarni dejavnik (sovzrok) pojavlja alkohol.

Z usklajeno akcijo pristojnih ministrstev bo namen akcije nedvomno dosežen.

Andrej BRUČAN
MINISTER